

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

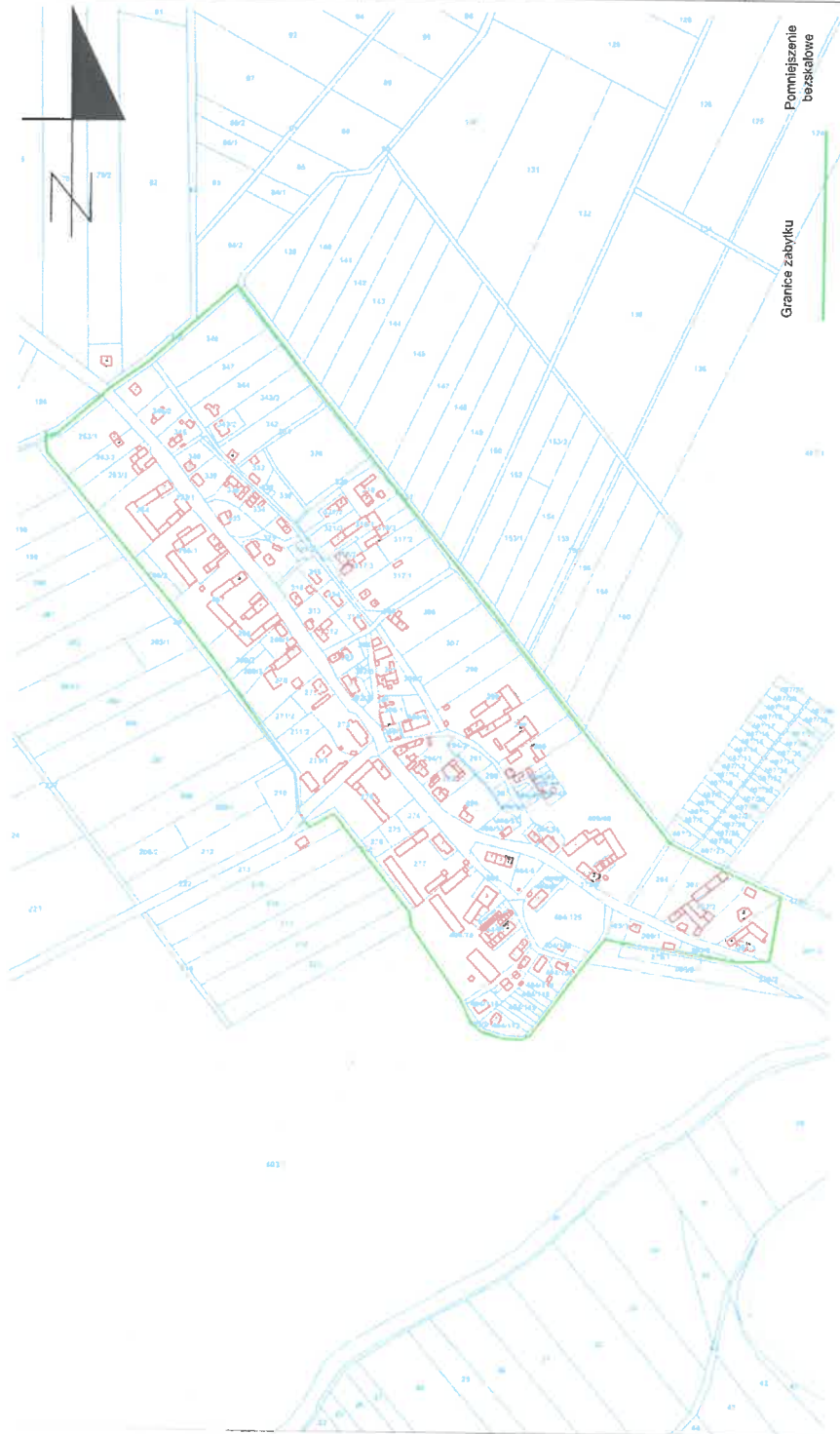
1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI SIENICE

2. Czas powstania

XIII/XIV w.

9. Materiały graficzne

3. Miejscowość

SIENICE

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **DZIERŻONIOWSKI**

gmina: **ŁAGIEWNIKI**

6. Współrzędne geograficzne

50°46'28"N 16°52'31"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

ROLNICZE

8. Stan zachowania

4

NAZWY: Senicz (1290 r.), Zenicz (1333 r.), Seniz (1783 r.),
Senitz (1816 r.), Zieniec (1945 r.), Sienice (1947 r.)

HISTORIA:

Sienice zostały założone w II połowie XIII w. jako wieś w typie – czytelnej do dziś – owalnicy. Miejscowość powstała na prawie niemieckim, w związku z tym, istniało tu wolne sołectwo. W XIV w. różne części miejscowości, stanowiące zapewne osobne majątki, należy do przedstawicieli różnych rodów rycerskich takich jak von Reichenbachowie, von Stoschowie. W połowie XVIII w. w Sienicach wymienia się 22 knieci, 11 zagrodników, 28 chatupników. W 1830 r. Sienice były miejscowością zamieszkaną przez 466 mieszkańców, w tym 22 katolików. Znajdowały się 74 domostwa, szkoła ewangelicka oraz działał jeden wiatrak. Piętnaście lat później Sienice zamieszkiwało już 537 mieszkańców, w tym 34 katolików. Nie zwiększyła się natomiast liczba zabudowy mieszkalnej. Na terenie miejscowości nigdy nie powstał folwark, a jej zabudowę stanowią w decydowanej większości gospodarstwa bogatych chłopów, wznoszone na planie czworoboku. W 1827 r. Sienicach powstał kościół św. Izydora. Miejscowość zachowała bardzo dobrze zachowany i czytelny układ ruralistyczny.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura – załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

30 czerwiec 2023 r.

Kamil Pawłowski

dr Kamil Pawłowski

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	SIENICE	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	ŁAGIEWNIKI	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI SIENICE	ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA
3. Powiat	DZIERŻONIOWSKI		
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE		

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- przekształcenia istniejącego układu ruralistycznego wynikające z dużego rozwoju zabudowy usługowej i mieszkaniowej oraz infrastruktury użytkowej;
- modernizacja istniejącej, historycznej zabudowy z wykorzystaniem materiałów i rozwiązań ahistorycznych;
- brak działań zmierzających do zachowania historycznych budynków gospodarczych i ich rozbiórki.

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- zachowanie charakterystycznych cech układu ruralistycznego, objętego ochroną konserwatorską;
- w przypadku nowych inwestycji zachowanie cech typowych architektury regionalnej, tj. bryły, formy elewacji i kształtów dachów, materiałów wykończeniowych;
- modernizacja istniejącej zabudowy mieszkalno-gospodarczej z poszanowaniem substancji zabytkowej, bryły i formy;
- lokowanie nowej zabudowy mieszkalnej w linii zabudowy historycznej;
- zachowanie wieży kościoła św. Izydora jako dominanty krajobrazowej wsi;
- zachowanie historycznej zieleni wiejskiej, zwłaszcza na terenie cmentarza przykościelnego;
- eliminacja elementów ahistorycznych, powstałych po 1945 r. niewpisujących się w historyczny układ ruralistyczny;
- lokowanie nowych obiektów handlowych i usługowych możliwie poza granicami układu ruralistycznego.

ŹRÓDŁA I LITERATURA:

- Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, Breslau 1830.
- Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.
- *Słownik geografii turystycznej Sudetów*, T. 21, *Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie, Przedgórze Paczkowskie*, N—Ź, red. M. Staffa, Wrocław 2008.
- Zimmermann F.A., *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien*, T. 5, Brieg 1785.

Kartografia

- Messtischblatt, *Nimptsch 5267*, 1899 r.

30czerwiec 2023 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

Kamil Pawłowski

dr Kamil Pawłowski

